

Novembermöte - Seminarium om Urban odling; Ätbar stad!?

ASF - Stockholm 2010-11-25

Redan 17.30, den vintriga torsdagskvällen i november började besökare droppa in i Övre ateljén på arkitekturskolan i Stockholm. ASF Stockholms lokalgrupp hade bjudit in medlemmar och övriga inom branschen till en temakväll med diskussion kring temat urban odling.

Mötet startades genom att Pernilla Ivarsson - sammankallande i Stockholms lokalgrupp - hälsade alla välkomna och berättade om kvällens upplägg. Medan fler stolar bars in i lokalen för att göra plats för de nästan hundra personer som närvarade till föreningens stora förväning och förtjusning berättade Dick Urban Vestbro - sekreterare i ASF-SE - kort om ASF's verksamhet.

Tillbaka till jorden - dokumentärfilm om agroekologi i Brasilien.

Lisa Persson och Michaela Danielsson presenterade sitt filmprojekt i Brasilien, där de levt med MST - de jordlösas organisation och gjort en dokumentär om agroekologi, som praktikanter för Latinamerikagrupperna och genom folkhögskolekursen "Film för förändring 2010". Filmen behandlar ämnen som giftiga bekämpningsmedel, GMO, monokulturer, fattigdom, transnationella företag. Vem har makten över maten? Den berättar om stora företag som har kontroll över stora delar av matindustrin i världen, gigantiska fält med endast en gröda - exempelvis soja - som tar över allt mer av den brukbara jorden i Brasilien och många andra länder, med förlorad biologisk mångfald, gifter som hamnar i naturen osv. till följd. Samtidigt visar den hur MST försöker arbeta emot denna utveckling genom agroekologi vilket i korthet innebär att man bedriver jordbruk som är hållbart både ekonomiskt, socialt och ekologiskt.

Urban odling i Kampala, Uganda

Jonas Jernberg - ASF's ordförande - berättade om sitt och Andreas Huss exjobb från 2004; Urban odling som ett planeringsverktyg. Han beskrev hur urban odling fungerar för de fattiga och hur man kan förstärka denna viktiga försörjningsmöjlighet genom bättre planering och investeringar som kompostanläggningar, plantskolor, marknadsplatser och biogasanläggningar. Han visade också hur befintliga och nya odlingar kan knytas ihop till attraktiva stråk för Kampalabor i allmänhet.

Kuba - ett av världens mest ekologiskt hållbara länder

Arkitekten och landstingspolitikern i Stockholm (V) Jan Strömdahl berättade om sin nyutkomna bok "Kubas omställning till ekologisk hållbarhet" där han på grundval av internationella studier visar hur Kuba är det enda land som lyckas nå både högt välfärdsindex och ett ekologiskt fotavtryck som ligger under rättvist miljöutrymme. Kubas ekologiska fotavtryck är väldigt lågt tack vare deras - av nöd - satsningar på bl.a. ekologiskt jordbruk, stadsjordbruk, låg användning av fossila bränslen och minskad import.

Dessa programpunkter följdes av en diskussion på det globala temat och rörde bland annat situationen i Brasilien, likheter mellan MST och Kuba i fråga om jordbruk. Diskussionen avslutades med frågan vad vi kan göra åt den globala situationen. Det konstaterades att det handlar mycket om politik, men också att vi som konsumenter har makt genom vad vi väljer att köpa för mat. Sojaindustrins otroliga expansion beror t.ex. mycket på att Europa och att nya köpstarka marknaderna som Kina använder soja som foder för köttproduktion.

Från Kuba till Stockholm - Är urban odling en bra idé?

Efter paus presenterade Jan Strömdahl idéer om hur man kan föra vidare Kubas exempel i Stockholm. Han visade bilder från sin närmiljö där han tagit bilder från möjliga odlingsområden och konstaterade att det finns många sådana, om man tittar med "sådana ögon".

Albano-området - Planering av en ny ekologisk stadsdel

Arkitekt Jonas Torsvall presenterade projektet "Q book Albano" som han gjort med sitt kontor KIT åt Akademiska hus tillsammans med forskare från Stockholm Resilience Center & KTH. De har tagit fram en hållbarhetsvision för den framtida utvecklingen av Albano som planeras för institutionsbyggnader, studentbostäder och serviceanläggningar. Målet för projektet är att förstärka natur- och parkområdet genom att ge det en grön profil och lyfta fram de natur- och kulturhistoriska aspekterna. KIT försöker genom projektet visa att ny bebyggelse och god design kan stärka ekosystemen och att ekosystemtjänster kan bidra till en bättre stadsmiljö. (Förslaget kan laddas ner från <http://www.stockholmresilience.org/research/researchnews/urbanplanningbasedonresilienceprinciples.5.e1a75a51296e05212a8000641.html>.)

Matskog med integrerad odling

Peter Platesjö berättade om ett medborgarinitiativ till en matpark och community garden i Skarpnäck. Peter Platesjö berättade om hur medborgarinflytande kan fungera vid restaurering av en befintlig park. Det var under samrådsmötet med staden som Peter m.fl. presenterade sin idé om att odla upp en del av parken längs med Skarpnäcks allé. Deras initiativ har lett till att parken kommer att få fruktträd, grönsaksodling på 200 m² samt grillar och bord. Intresset för att medverka i folkodlingsgruppen och sköta om parken tillsammans har varit väldigt stort.

Odlingsbara ytor i Stockholm i relation till livsmedelsbehovet

Ulrika Egerö, översiktsplanerare/ekolog på Stockholms stadsbyggnadskontor, var kvällens sista talare. Ulrika gick igenom de odlingsbara ytorna i Stockholm och presenterade några intressanta siffror: Åkermark 50 ha, odlingslotter 90 ha, frisk öppen gräsmark 179 ha, frisk halvöppen gräsmark 166 ha, villaträdgårdar 1080 ha, tak 1400 ha. Totalt 2965 ha. Denna mark skulle enligt hennes beräkning räcka till ca 10 000 personers matbehov eller ca 1% av stadens befolkning. Denna låga siffra väckte direkt frågor, bl.a. kring hur beräkningarna gjorts. Är takytan med (nej) och är villaträdgårdarna verkligen inte större? Och vad för sorts kost är inräknad? Ulrika nämnde även vissa exempel där medborgarna protesterat mot projekt där man tänkt förändra öppna gräsytor. Hon påpekade att människor behöver rekreativsområden för sina fritidsaktiviteter och det måste man ta hänsyn till när man planerar för odling i staden.

Kan / Bör Stockholm bli en ätbar stad?

Efterföljande diskussion kretsade kring det lokala temat. Kolonilotts-föreningsordföranden Leif Thorin räknade upp lite andra siffror än vad Ulrika just presenterat. Enligt honom skulle den odlade maten räcka ganska långt om de flesta var vegetarianer eller veganer. Han påpekade också att stockholmarnas villatomter erbjuder väldigt mycket odlingsmöjlighet. Det blev även frågor kring vad politikerna tycker om urban odling och hur de ställer sig till sådana förslag. Ulrikas svar var framför allt att de verkar vara positiva men att de helst ser att initiativet kommer från medborgarna. Vissa ur publiken delgav sin oro för framtiden vad gäller mat och miljö och kände behov av/intresse för att odla mer, lokalt. Någon undrade vad dagens ungdomar, världens framtid, får för undervisning i sådana här frågor. Några gymnasieelever från Norra real berättade om sitt program, och sitt projekt som handlar om just urban odling. Det kändes positivt, dock skulle det gymnasieprogrammet läggas ned.

Det var många engagerade röster, bra diskussion och kamp om luftrummet tills vi klockan halv tio avbröt samtalet för kvällen med hopp om att dessa tankar, funderingar och engagemang ska fortsätta på andra sätt. Förhoppningsvis kommer ASF - Stockholm våren 2011 sätta igång en arbetsgrupp som aktivt jobbar med frågan.

Pernilla Ivarsson